

Observatori Empresarial

Informe de Conjuntura. Província de Tarragona

CEPTA
CONFEDERACIÓ EMPRESARIAL
DE LA PROVÍNCIA DE TARRAGONA

CONSIDERACIONS PROGRAMÀTIQUES EN MATÈRIA ECONÒMICA DAVANT DE LES PROPERES ELECCIONS MUNICIPALS

Numero 41 - Març de 2007

Índex

- 1 Introducció
- 2 El paper creixent dels municipis
- 3 Els ajuntaments com a administració: sector públic municipal i contractació
- 4 Sistema tributari municipal i competitivitat
- 5 Planificació i ordenació del territori i de l'activitat econòmica
- 6 Promoció econòmica i captació d'activitat productiva
- 7 Suport al teixit productiu i espais de localització

Introducció

Ja és tradicional que la Confederació Empresarial de la Província de Tarragona (CEPTA) faci propostes o aportacions de tipus econòmic i social quan es plantegen unes eleccions generals o autonòmiques, tot intentant que els programes de les forces polítiques que hi concorren, recullin aquells aspectes d'interès.

La preocupació de la CEPTA per influir, d'una forma legítima i transparent, en el disseny dels programes electorals i en la presa de decisions de les diferents administracions, ha estat sempre prou evident.

Tanmateix, la CEPTA no havia aportat, fins a hores d'ara i d'una forma sistematitzada, tot un seguit de plantejaments, propostes o consideracions programàtiques de cara unes eleccions municipals.

Contràriament, sí que és cert que s'han aportat, des de la Confederació, nombroses propostes puntuals en matèria de sòl industrial, gestió de polígons empresarials o infraestructures de limitat abast i que han afectat a municipis concrets.

El paper creixent dels municipis

La importància dels municipis en el context econòmic és prou evident, perquè encara que controlen només una part qualitativament limitada dels pressupostos globals de les administracions públiques, el seu impacte sobre la planificació territorial, la capacitat de fixar un cada cop més extens i complet sistema tributari o, simplement, la incidència directa en l'activitat econòmica, és cada cop més rellevant.

Així, els ajuntaments, en la seva condició d'administració i com a gestors dels elements esmentats en el paràgraf anterior, esdevenen formidables actors econòmics que, actuen de forma activa en la contractació d'obres i serveis. Aquest paper, que els porta també a ser ocupadors de gran rellevància, els proporciona un protagonisme creixent en l'activitat econòmica, que convé racionalitzar i definir, de forma que la seva incidència sigui el més neutral possible, tot evitant distorsions en l'assignació eficient dels recursos.

Adicionalment, els municipis esdevenen espais territorials que, cada cop més,

competeixen entre si, ja sigui emprant eines tributàries, de planificació urbanística o d'atracció i promoció de l'activitat econòmica, a fi i efecte d'atorrir dinàmiques d'expansió del seu teixit productiu o d'atracció de noves implantacions.

Els ajuntaments com a administració: sector públic municipal i contractació

Aquest protagonisme creixent que tenen els ajuntaments en l'activitat econòmica obliga, d'acord amb els criteris de la CEPTA, a ratificar la seva condició d'administració pel damunt de tot, ja que existeix una clara temptació d'intervenir en determinats àmbits de vida econòmica.

Així, cal remarcar el principi de subsidiarietat, és a dir, que l'ajuntament, com a administració pública, només ha d'actuar allà on el sector privat, per qüestions de rendibilitat, de manca de recursos o per l'existència de significatives barreres a l'entrada i desenvolupament, no pugui actuar de forma eficient.

Per aquesta raó, cal qüestionar les polítiques de creació de sectors públics empresarials de tipus municipal, sobretot, si abasten activitats sensibles que poden ser desenvolupades de forma eficient per l'empresa privada, com l'aparcament, la recollida de brossa i la neteja viària, la gestió de parcs i jardins, l'enllumenat públic, el cycle integral de l'aigua, la provisió de serveis funeraris, els mitjans de comunicació o la promoció de sòl, naus o habitatges, entre molts d'altres.

Així doncs, en el context actual, on l'assignació eficient de recursos és un element essencial per garantir la competitivitat d'un determinat espai, i des d'una perspectiva econòmica, cal apostar per la gestió indirecta per la provisió de determinats bens i serveis públics, amb la intervenció d'empreses privades, sota les diverses fórmules recollides a l'ordenament jurídic, com l'arrendament, la concessió administrativa, l'establiment de concerts, o la constitució de societats mixtes. Es a dir, la CEPTA aposta per la provisió de bens i serveis públics amb criteris d'eficiència, en què la intervenció de l'empresa privada esdevingui un factor d'optimització de primer ordre. De la mateixa manera, rebutja la creació d'instruments exclusivament públics que, addicionalment, poden plantejar una

Pacte de Santes Creus

PACTE TERRITORIAL PER A TARRAGONA
DEL LES COMARQUES DE TARRAGONA

Port de Tarragona

Autoritat Portuària de Tarragona

Fondo Social Europeo

Generalitat de Catalunya
Servei d'Ocupació de Catalunya

Edita:

CEPTA

Confederació Empresarial de
la Província de Tarragona
Av. Roma, 7, 6a planta

Redacció:

Gabinet d'estudis CEPTA

Disseny i maquetació:

Gestió 4

la CEPTA no havia aportat, fins a hores d'ara i d'una forma sistematitzada, tot un seguit de plantejaments, propostes o consideracions programàtiques de cara unes eleccions municipals.

La importància dels municipis en el context econòmic és prou evident.

El seu impacte sobre la planificació territorial, la capacitat de fixar un cada cop més extens i complex sistema tributari o, simplement, la incidència directa en l'activitat econòmica, és cada cop més rellevant.

Els ajuntaments, esdevenen formidables actors econòmics, aquest paper, que els porta també a ser ocupadors de gran rellevància, els proporciona un protagonisme creixent en l'activitat econòmica, que convé racionalitzar i definir, de forma que la seva incidència sigui el més neutral possible, tot evitant distorsions en l'assignació eficient dels recursos.

Els municipis esdevenen espais territorials que, competeixen entre si.

Aquest protagonisme creixent que tenen els ajuntaments en l'activitat econòmica obliga, d'acord amb els criteris de la CEPTA, a ratificar la seva condició d'administració, existeix una clara temptació d'intervenir en determinats àmbits de vida econòmica.

Principi de subsidiarietat, cal qüestionar les polítiques de creació de sectors públics empresarials de tipus municipal.

Cal apostar per la gestió indirecta per la provisió de determinats bens i serveis públics, amb la intervenció d'empreses privades, sota les diverses fórmules recollides a l'ordenament jurídic.

La CEPTA aposta per la provisió de bens i serveis públics amb criteris d'eficiència, en què la intervenció de l'empresa privada esdevingui un factor d'optimització de primer ordre.

Rebutja la creació d'instruments exclusivament públics que, addicionalment, poden plantejar una competència deslleial al sector privat en molts àmbits de la seva activitat.

La creació i expansió de sectors públics empresarials d'abast municipal xoca amb els plantejaments de cooperació i participació pública – privada (PPP) que, s'estan estenent al món occidental.

La contractació d'aquestes activitats i d'altres que han de restar en mans exclusivament públiques ha d'estar subjecta als clàssics principis de contractació

competència deslleial al sector privat en molts àmbits de la seva activitat.

En aquest context, cal tenir en compte que la provisió de bens i serveis amb instruments exclusivament públics elimina la competència, eina bàsica per a una formació de preus eficient i per a una assignació de recursos òptima, tot tenint en compte que també impedeix la revisió periòdica dels instruments jurídics emprats, i que es fonamenten en la limitació temporal de l'exercici d'una determinada activitat o l'existència d'eines de control i de denúncia de pràctiques incorrectes.

Finalment, la creació i expansió de sectors públics empresarials d'abast municipal xoca amb els plantejaments de cooperació i participació pública – privada (PPP) que, cada cop amb més força s'estan estenent al món occidental.

Des d'una altra perspectiva, i per la seva condició d'Administració, la contractació d'aquestes activitats i d'altres que han de restar en mans exclusivament públiques ha d'estar subjecta als clàssics principis de contractació establerts a la normativa espanyola, com són la publicitat, la transparència, la lliure concurrència i l'objectivitat.

Per tant, la CEPTA, aposta per ajuntaments que actuin veritablement com a Administració, no com a empresaris ja que aquesta faceta ja resta sobradament coberta.

En aquesta línia, és bo que els ajuntaments treguin a concurs públic totes les activitats susceptibles de ser desenvolupades per empreses privades, reservant-se en tot moment, i com és legítim, les eines de control i supervisió definides per la llei, atès que són aquestes les que permeten verificar que la provisió de bens i serveis es du a terme amb els estàndards de qualitat, financers i legals requerits.

La participació del sector privat en la provisió de bens i serveis públics s'emmarca en una tendència cada cop més estesa i acceptada, que passa per fórmules d'enginyeria legal i financera en què, l'Administració, tot i retenir el control de la competència, permet que sigui el soci qui, aprofitant el seu coneixement en matèria de gestió, la seva tecnologia i, sobre tot, la seva capacitat financera, engegui l'activitat.

D'aquesta forma, el sector públic local allibera recursos o compromisos, que pot dedicar a activitats més properes al concepte d'Administració pública, com pot ser la seguretat ciutadana, els serveis socials o d'altres.

Per aquesta raó, les fórmules de desenvolupament de l'activitat exclusivament públiques esdevenen gairebé obsoletes o, si

més no, poc pràctiques, davant dels exercicis de gestió o desenvolupament públic – privat o privat.

En aquesta línia, la CEPTA observa que, al territori, estan convivint ambdós models, tot i que els de participació pública – privat o de gestió privada, són els que s'estan estenent amb més força.

Per tant, i des de la CEPTA, cal animar els ajuntaments a endegar processos de privatització o passos per integrar la participació privada en aquelles competències susceptibles de rebre l'entrada de capital privat, a fi i efecte d'aconseguir una millor assignació de recursos, generar espais de competència, possibilitar una formació dels preus més eficient i permetre una major transparència en la provisió de bens i serveis públics.

Sistema tributari municipal i competitivitat

És indubtable que el sistema tributari municipal, tot i ser insuficient per finançar les necessitats dels ens locals i tenir un pes específic limitat en el còmput de la pressió fiscal global, sí que afecta l'activitat empresarial i pot condicionar supòsits de localització o d'ampliació, actuant com a factor d'atracció d'activitat econòmica addicional.

El sistema fiscal municipal espanyol s'estructura al voltant del Reial Decret Legislatiu 2/2004 de 5 de març, que s'aprova el text refós de la Llei Reguladora de les Hisendes Locals, on defineix els grans impostos i, al mateix temps, ordena els sistemes de bonificacions i deduccions de les que pot gaudir el contribuent.

Fent un breu repàs de les ordenances fiscals dels municipis de major mida de la província de Tarragona, s'observa una aplicació força rigorosa dels impostos de referència, que solen assolir tipus proporcionalment alts, i una manca de generositat en l'aplicació de les bonificacions previstes per la legislació estatal, tot tenint en compte que aquesta possibilita el disseny de supòsits que poden beneficiar significativament als afectats.

Repassant les principals figures impositives, la CEPTA planteja les següents objeccions i millores:

Impost de bens immobles (IBI). Cal plantejar una moderació en el tipus impositiu general, tot tenint en compte que els valors cadastrals dels actius immobiliaris destinats a ús empresarial no han deixat de pujar en els darrers anys. Al mateix temps, també cal proposar un tractament neutral de l'aplicació del tipus per a immobles amb característiques especials i per a usos específics.

Des d'una perspectiva molt més específica, també cal ser més generós en l'aplicació de

La bonificació relativa als béns immobles que siguin considerats com a existències de les empreses promotores, constructors o urbanitzadors.

Impost d'activitats econòmiques (IAE). Cal plantejar una homogeneïtzació en l'aplicació dels coeficients de situació, juntament amb un apartavagament dels diferencials existents entre els diferents carrers a cadascun dels municipis.

De la mateixa manera, cal que els ajuntaments siguin molt més curiosos en la gestió del variari, on es defineix la categoria dels diferents carrers, i que no només afecti a la definició del coeficient de situació de l'IAE, sinó a la quantificació de moltes altres taxes, com les d'aprofitament del sòl, vol i subsòl, de guals preus públics.

Des d'una altra perspectiva, cal considerar d'una forma molt més ambiciosa la inclusió de bonificacions contemplades per la legislació estatal, com:

- La utilització i producció d'energia a partir d'energies renovables i/o sistemes de cogeneració.
- La realització d'activitats industrials, des del seu inici o per trasllat posterior, a instal·lacions o locals allunyats del nucli de població del terme municipal.

■ L'establiment d'un pla de transport per als treballadors que tingui com a objecte reduir el consum d'energia, mitjançant la utilització del transport col·lectiu o compartit.

Impost de vehicles de tracció mecànica (IVTM). Aquest impost, que afecta el parc mòbil de les empreses, té una especial importància per a les que es dediquen al transport de passatgers o de mercaderies o disposen d'un apreciable parc de maquinària destinada a obres o vehicles especials.

Per aquesta raó, cal incidir en la millora en el tractament dels vehicles que emprin combustibles amb un impacte més reduït en el medi ambient, com gas líquid del petroli (GLP), el gas natural líquid (GNL) el gas natural comprimit (GNC), el biodièsel o el de tipus elèctric o de tecnologia híbrida: dièsel – elèctrica o gasolina – elèctrica.

De la mateixa manera, cal estendre les bonificacions als vehicles que hagin implementat normatives d'emissió amb motors EURO 1 i 2, EURO 3 o categories superiors.

Tots aquests plantejaments s'emmarquen, perfectament, en el desenvolupament de la responsabilitat mediambiental de les empreses, que convé que resti suportada per una fiscalitat favorable, en aquests supòsits. Impost de construccions instal·lacions i obres (ICIO). Pel que fa a aquesta figura impositiva, convé aprofundir en les possibilitats de

millorar el tractament de les obres realitzades sota criteris mediambientalment avançats, com l'existència d'un disseny bioclimàtic harmoniós amb el seu entorn, el tractament de l'aïllament tèrmic, la consideració d'emprar energies renovables o la utilització de materials en la construcció d'especials condicions de durabilitat, reutilització, reciclatge i absència de toxicitat.

Un dels aspectes més preocupants per al món empresarial, és la continuada expansió del sistema tributari municipal, per la via de generar cada cop més taxes i preus públics.

D'acord amb la normativa fiscal espanyola, cal una llei, aprovada per un parlament, per crear un impost (principi de legalitat), però per fixar una nova taxa o preu públic no és necessari aquest requisit.

En aquest context, els ajuntaments estan fomentant l'aparició d'aquestes figures tributàries, que esdevenen en veritables impostos ja que els supòsits que regulen la seva aplicació són, molts cops, ineludibles, i el contribuïent no pot renunciar al pretès servei que emparen.

L'exemple més clar d'aquesta situació és la taxa de serveis urbanístics, que opera com un autèntic recàrrec sobre l' impost de construccions instal·lacions i obres (ICIO).

Val a dir que moltes d'aquestes taxes i preus públics també actuen com a veritables entrebancs de l'activitat empresarial, convertint-se en figures tributàries obsoletes. És indubtable que també existeix una forta inèrcia en l'aplicació de les taxes i dels preus públics de referència, i que el cost de gestió o càrrega morta del tribut, és prou significatiu com per anul·lar qualsevol efecte positiu en termes recaptatoris.

Per aquesta raó, la CEPTA proposa una ambiciosa depuració de moltes d'aquestes taxes i preus públics, simplificant al màxim els supòsits d'aplicació, admetent inclús, la possibilitat d'ajustar algun impost concret, però aconseguint la seva eliminació efectiva.

No es tracta, en aquest cas, de reduir la pressió fiscal, sinó d'evitar tràmits innecessaris que entrebanquen i distorben l'activitat empresarial des d'un punt de vista administratiu. Així doncs, i en matèria de tributació local, hi ha molta feina a fer, i els ajuntaments han de considerar que aquest és un factor de primer ordre per dotar el seu espai econòmic, el terme municipal, dels adequats nivells de competitivitat.

Planificació i ordenació del territori i de l'activitat econòmica

Un dels aspectes més rellevants de la gestió municipal és la definició, mitjançant la planificació urbanística, de l'ús i la qualificació

establerts a la normativa espanyola, com són la publicitat, la transparència, la llibre concurrència i l'objectivitat.

És bo que els ajuntaments treguin a concurs públic totes les activitats susceptibles de ser desenvolupades per empreses privades, reservant-se en tot moment, i com és legítim, les eines de control i supervisió definides per la llei.

La participació del sector privat en la provisió de béns i serveis públics s'emmarca en una tendència cada cop més estesa i acceptada.

D'aquesta forma, el sector públic local allibera recursos o compromisos, que pot dedicar a activitats més properes al concepte d'Administració pública.

Les fórmules de desenvolupament de l'activitat exclusivament pública que esdevenen gairebé obsoletes o, si més no, poc pràctiques, davant dels exercicis de gestió o desenvolupament públic – privat o privat.

Des de la CEPTA, cal animar els ajuntaments a endegar processos de privatització o passos per integrar la participació privada en aquelles competències susceptibles de rebre l'entrada de capital privat, a fi i efecte d'aconseguir una millor assignació de recursos, generar espais de competència, possibilitar una formació dels preus més eficient i permetre una major transparència en la provisió de béns i serveis públics.

El sistema tributari municipal, si que afecta l'activitat empresarial i pot condicionar supòsits de localització o d'ampliació, actuant com a factor d'atracció d'activitat econòmica addicional.

Fent un breu repàs de les ordenances fiscals dels municipis de major mida de la província de Tarragona, s'observa una aplicació força rigorosa dels impostos de referència, que solen assolir tipus proporcionalment alts, i una manca de generositat en l'aplicació de les bonificacions previstes per la legislació estatal.

Cal que els ajuntaments siguin molt més curiosos en la gestió del variari, on es defineix la categoria dels diferents carrers.

Cal considerar d'una forma molt més ambiciosa la inclusió de bonificacions contemplades per la legislació estatal, com:

Cal estendre les bonificacions als vehicles que hagin implementat normatives d'emissió amb motors EURO 1 i 2, EURO 3 o categories superiors.

Un dels aspectes més preocupants per al món empresarial, és la continuada expansió del sistema tributari municipal, per la via de generar cada cop més taxes i preus públics.

Els ajuntaments estan fomentant l'aparició d'aquestes figures tributàries, que esdevenen en veritables impostos ja que els supòsits que regulen la seva aplicació són, molts cops, ineludibles, i el contribuent no pot renunciar al pretes servei que emparen.

La CEPTA proposa una ambiciosa depuració de moltes d'aquestes taxes i preus públics, simplificant al màxim els supòsits d'aplicació, admetent inclús, la possibilitat d'ajustar algun impost concret, però aconseguint la seva eliminació efectiva.

Un dels aspectes més rellevants de la gestió municipal és la de finicció, m'f'rançant la planificació urbanística, de l'ús i la qualificació del sòl.

La planificació urbanística esdevé en l'instrument essencial de la gestió del creixement de les ciutats i la determinació dels usos del sòl i de l'edificació s'hi localitza, condició de forma efectiva el desenvolupament de l'activitat econòmica.

Cal demanar flexibilitat en el planejament urbanístic, tot recollint els diversos escenaris que es poden plantejar quan es parla de creixement d'un municipi, però concretat en la normativa, limitant al màxim els espais de discrecionalitat.

Un altre element essencial per dinamitzar les inversions empresarials és, l'agilitat en els tràmits administratius.

Cal proposar l'aprofitament de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions, per disposar d'eines telemàtiques que permetin la consulta interactiva de la situació dels expedients, no ja urbanístics, sinó d'obres o d'activitats.

Un altre element que cal considerar prioritari, són les polítiques de promoció econòmica, d'impuls a la notorietat, de millora de la imatge i de posada en valor dels factors d'atracció de noves inversions.

Cal cercar una imatge comuna, uns vectors d'atracció integrats i consensuats, i una presència unitària.

Cal endegar totes aquelles polítiques que afecten a les noves tecnologies i poden millorar els nivells de competitivitat dels espais existents.

del sòl. Tot i considerar que aquests aspectes resten notablement intervinguts per l'administració autonòmica, la capacitat dels ajuntaments segueix sent molt notable.

La planificació urbanística esdevé en l'instrument essencial de la gestió del creixement de les ciutats i, la determinació dels usos del sòl i de l'edificació s'hi localitza, el desenvolupament de l'activitat econòmica.

Des de la CEPTA, cal demanar flexibilitat en el planejament urbanístic, tot recollint els diversos escenaris que es poden plantejar quan es parla de creixement d'un municipi, però concretat en la normativa, limitant al màxim els espais de discrecionalitat.

Només així es poden plantejar escenaris d'inversió i d'endegament de projectes empresarials en un marc objectiu i estable, i no subjecte a la impressió subjectiva dels responsables polítics de torn que exerceixin les tasques de govern. Per tant, el rigor i l'exactitud en el disseny de la planificació urbanística, és en un aspecte essencial per atreure inversions, i evitar decisions esbiaixades.

Un altre element essencial per dinamitzar les inversions empresarials és, juntament amb el rigor, claredat i objectivitat del marc normatiu, bàsicament urbanístic, l'agilitat en els tràmits administratius.

Cal tenir en compte que el temps i la forma de resolució d'un expedient constitueix un factor bàsic per fonamentar una determinada decisió empresarial, i la disponibilitat d'informació sobre la seva evolució, és un referent bàsic per actuar.

Per aquesta raó, cal proposar l'aprofitament de les noves tecnologies de la informació i les comunicacions, per disposar d'eines telemàtiques que permetin la consulta interactiva de la situació dels expedients, no ja urbanístics, sinó d'obres o d'activitats.

Evitar tràmits feixucs, pèrdues de temps innecessàries i donar contingut a finestres úniques virtuals, ha de ser el motor d'actuació de qualsevol administració moderna.

Compartir els fluxos d'informació poder remetre les sol·licituds en matèria documental per via electrònica, i conèixer puntualment en quina fase es troba un expedient en curs i quin és el termini aproximat per obtenir una resolució favorable, són aspectes que, per ells mateixos, fan més atractiva una inversió i constitueixen elements diferenciats alhora de justificar una determinada decisió en matèria d'inversió empresarial.

Per tant, la modernització de l'administració és una qüestió ineludible, i els ajuntaments de les comarques de Tarragona han d'actuar en aquest línia per contribuir a la millora dels nivells de competitivitat dels espais que gestionen.

Promoció econòmica i captació d'activitat productiva

Un altre element que cal considerar prioritari, són les polítiques de promoció econòmica, d'impuls a la notorietat, de millora de la imatge i de posada en valor dels factors d'atracció de noves inversions.

Per aquesta raó cal que els ajuntaments dediquin ingents esforços a engagar a aquestes polítiques, però el que és més important, cal que es facin plantejaments unitàris, o al menys concertats, de tal forma que les iniciatives no es facin nosa entre ella i esdevinguin estèrils.

Cal cercar una imatge comuna, uns vectors d'actuació integrats i consensuats, i una presència unitària.

Les polítiques de promoció no s'han de centrar, exclusivament, en cercar una presència activa a determinats certàmens o a indrets concrets, sinó també en recolzar elements tangibles en matèria de mobilitat, com poden ser les línies de baix cost o el transport ferroviari de passatgers a mitjana distància.

En aquesta línia, cal cercar oportunitats per coordinar els espais firals i congressuals, i possibilitar la participació dels empresaris en els òrgans de gestió i promoció. De la mateixa manera, també cal considerar convenient que els empresaris participin activament en els instruments de promoció econòmica i de ciutat.

Support al teixit productiu i espais de localització d'empreses

La millora dels polígons industrials esdevé un factor essencial per millorar els nivells d'atracció d'empreses, beneficiant als municipis implicats.

Les actuacions s'han de centrar en la millora de la seguretat, en la prevenció de robatoris i danys, en la implementació de criteris de mobilitat, aparcament i viabilitat homologables als existents als nuclis habitats, i en la dotació de serveis públics eficients en matèria de neteja viària.

Complementàriament, cal endegar totes aquelles polítiques que afecten a les noves tecnologies i poden millorar els nivells de competitivitat dels espais existents, com la creació d'espais WIFI, la creació d'espais de transferència o el suport a la innovació en l'àmbit empresarial.

Finalment, també és convenient crear mecanismes que permetin un millor coneixement del teixit productiu, des d'una perspectiva municipal, a fi i efecte de poder donar suport a la presa de decisions de tipus socioeconòmic, però amb una dimensió local.